

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse “Põllumajandus- ja maaeluministri määruste muutmine seoses toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamisega” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 alusel.

Maaeluministri määrusega “Põllumajandus- ja maaeluministri määruste muutmine seoses toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamisega” (edaspidi *eelnõu*) pikendatakse kokku nelja põllumajandus- ja maaeluministri määruse alusel I taotlusvoorus toetust saanud ettevõtjate toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega seniselt kahelt aastalt kahe ja poole aastani. Pikemat tegevuste elluviimise tähtaega on võimalik kasutada vaid neil toetuse saajatel, kes on ajaks, mil taotluse rahuldamise otsuse tegemisest möödub kaks aastat, viinud kavandatud tegevused olulises osas ellu. Tegevused on olulises osas ellu viidud, kui kavandatavast investeeringust on tehtud osa, mille maksumus moodustab vähemalt 45 protsenti kogu investeeringu abikõlblikust maksumusest. Nimetatud muudatus tehakse järgmistes määrustes (edaspidi koos *muudetavad määrused*):

- põllumajandusministri 13. märtsi 2015. a määrus nr 25 “Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord” (edaspidi *meede 6.4*);
- maaeluministri 8. mai 2015. a määrus nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus”;
- Maaeluministri 18. septembri 2015. a määrus nr 5 “Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus”;
- Maaeluministri 30. septembri 2015. a määrus nr 6 “Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus”.

Määrus hõlmab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artikli 10 lõike 2 alusel heaks kiidetud “Eesti maaelu arengukava 2014–2020” (edaspidi *arengukava*) meetme 4 “Investeeringud materiaalsesse varasse” tegevuse liiki 4.2 “Toetus investeerimiseks põllumajandustoodete töötlemisse, turustamisse või arendamisse” ja meetme 6 “Põllumajandusettevõtete ja ettevõtjate areng” tegevuse liiki 6.4 “Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas”.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeriumi maaelu arengu osakonna maaettevõtluse büroo juhataja Elar Neito (625 6131, elar.neito@agri.ee) ning kaubanduse ja põllumajandussaadusi töötleva tööstuse osakonna nõunik Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule on teinud Maaeluministeriumi õigusosakonna nõunik Jaana Lepik (625 6202, jaana.lepik@agri.ee). Eelnõu keeletoimetaja on Maaeluministeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kokku viiest paragrahvist, mille sisu oluliselt ei erine.

Eelnõuga võimaldatakse toetuse saajatel muudetavate määruste raames kavandatud tegevuste elluviimine lõpetada olukorras, kus tegevuste elluviimise tähtaeg on saabunud või lähiajal saabumas, kuid kavandatud tegevused ei ole täielikult lõpetatud. Vajadus tegevuste elluviimise tähtaja pikendamiseks on ilmnenud meetme 6.4 puhul, kus tegevuste elluviimise tähtaeg on eelnõu koostamise ajaks saabunud. Selle meetme raames on vähemalt 20 protsenti esimese taotlusvooru toetuse saajatest esitanud avalduse tegevuste elluviimise tähtaja pikendamiseks. Tähtaja pikendamise soovi põhjendatakse peamiselt ehitajate lepingutest mittekinnipidamisega, kehva ilma ja omavahendite puudumisega. Teistes määrustes pikendatakse I taotlusvooru toetuse saajatel tegevuste elluviimise tähtaega ennetavalt (vaadeldes eelnõu koostamise ajaks lõpetamata taotluste arvu).

Muudatus puudutab vaid muudetavate määruste alusel I taotlusvoorus toetuse saajaid. Kõnealuste taotlusvoorude ajad on toodud alljärgnevas tabelis.

Tabel 1. Investeeringutoetuste I taotlusvoorude toimumise ajad

Toetus	I taotlusvooru toimumise aeg
Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetus	13.04.2015–20.04.2015
Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus	08.06.2015–15.06.2015
Keskmise suurusega ettevõtjate ja suur-ettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus	30.10.2015–06.11.2015
Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus	30.10.2015–06.11.2015

Tegevuste elluviimiseks lisaaja kasutamiseks peab toetuse saaja olema ellu viinud märkimisväärse osa kavandatud tegevustest. See tähendab, et toetuse saaja peab olema Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) esitanud hiljemalt kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest kuludokumendid, mis tõendavad, et kavandatud investeeringust on tehtud osa, mis moodustab vähemalt 45 protsenti kogu investeeringu abikõlblikust maksumusest. Kuna investeeringu elluviimise tähtaega pikendatakse üksnes kuue kuu võrra, siis tähtaja pikendamise eelduseks on, et kavandatud tegevustest peab olema märkimisväärne osa ehk vähemalt 45 protsenti ellu viidud, sest aeg, mille võrra tegevuste elluviimise tähtaega pikendatakse, on lühem kui aeg, mis oli tegevuste elluviimiseks seni. Toetatavate tegevuste 45 protsenti ulatuses elluviimine annab alust eeldada, et toetuse saaja suudab oma investeeringu nõuetekohaselt siiski lõpuni viia ja on sellest huvitatud. Kui tegevusi on ellu viidud oluliselt väiksemas mahus, siis on vähetõenäoline, et tegevuste elluviimise tähtaja pikendamisest on toetuse saajale kasu. Samuti on ebatõenäoline, et toetuse saajad, kes ei ole suutnud esitada tegevuste elluviimist tõendavaid kuludokumente kahe aasta jooksul, suudaksid seda teha pikema perioodi jooksul.

Tegevuste elluviimise tähtaega pikendatakse kuue kuu võrra pooleli olevate tegevuste lõpetamiseks. Meetme 6.4 puhul ongi 75 protsenti tegevuste elluviimise tähtaega pikendada soovinutest palunud tegevuste elluviimise tähtaja pikendamist kuni kuue kuu võrra. Teiseks tuleb arvestada ka seda, et toetuse saajad pidid tegevuse elluviimise kavandama selliselt, et kahe aasta jooksul on investering täies ulatuses tehtud ning kõik vajalikud dokumendid esitatud. Eelnevast tulenevalt võib eeldada, et enamik toetuse saajaid, kellele võimaldatakse pikem tegevuste elluviimise tähtaeg, on võimelised kavandatud tegevused kuue kuuga ellu viima. Lisaks ei ole ka väheoluline kasutada tulevastes taotlusvoorudes varasemates voores kasutamata vahendid võimalikult suures mahus. Selleks on mõistlik pikendada tähtaega võimalikult minimaalselt.

Eelnõu §-de 2–4 punktis 1 täpsustatakse sõnastust, et oleks üheselt mõistetav, et liisingu puhul peab investering olema ellu viidud ja selle tegemist tõendavad dokumendid olema esitatud PRIA-le viie aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kusjuures liisitava eseme peab taotleja kasutusse võtma kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. See tähendab, et liisingu puhul peab investeringuobjekt olema toetuse saaja omandis hiljemalt viie aasta pärast arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Kui liisingut ei kasutata, tuleb tegevus ellu viia ja esitada selle tegemist tõendavad dokumendid kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktidega saab tutvuda internetis Euroopa Liidu õigusaktide andmebaasis aadressil <http://europa.eu.int/eur-lex>.

4. Määruse mõjud

Määrusega pikendatakse osa toetuse saajate toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega. Nimetatud muudatusel on nimetatud toetuse saajatele positiivne mõju, kuna võimaldab neil kavandatud tegevused lõpetada. Meetme 6.4 raames võib muudatus mõjutada kuni 72 toetuse saajat 198st. Meetme 6.4 esimese taotlusvooru raames toetuse saajate kavandatud tegevuste elluviimist iseloomustab alljärgnev tabel:

Tabel 2. Meetme 6.4 esimese taotlusvooru raames toetuse saajate kavandatud tegevuste elluviimine 2017.a septembrikuu seisuga

Menetluse seis	Toetuse saajate arv
Lõplikult välja makstud	50
Loobunud	7
Menetluses	48
Maksetaotluseid on esitatud, kuid tegevuste elluviimise tähtajal maksetaotlust menetluses ei ole	24
Maksetaotluseid ei ole esitatud	69
Kokku	198

Algandmed: PRIA

Muudatus võib mõjutada neid tabelis 2 viidatud toetuse saajaid, kelle maksetaotlused on menetluses või kes on maksetaotluseid esitanud, kuid kellel tegevuste elluviimise tähtaja saabudes maksetaotlust menetluses ei ole.

Muudatus toob kaasa PRIA töökoormuse kasvu, kuna maksetaotluste menetlusperiood pikeneb. Samas, kuna muudatus puudutab üldjuhul pigem väheseid toetuse saajaid ning menetlustoimingud, mida tuleb pikendatud ajavahemikul teha, ei ole oma iseloomult uued, siis võib hinnata muudatuse mõju pigem vähemoluliseks. Muudatusega väheneb tõenäoliselt võimalike sanktsioneerimiste arv, kuna osal toetuse saajatel on lisavõimalus investeringuobjekti sihipärasesse kasutusse võtuks.

Muudatus võimaldab tagada toetusvahendite parema ja täielikuma ärakasutuse.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega lisakulusid ega -tulusid ei lisandu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

Eelnõu § 1, millega muudetakse meetme 6.4 tegevuste elluviimise tähtaega, rakendatakse tagasiulatuvalt alates 11. septembrist 2017. a. Meetme 6.4 raames toetust saanud isikutel oli kohustus toetatav tegevus täies ulatuses ellu viia hiljemalt 11. septembriks 2017 ning eelnõu tagasiulatuva rakendamisega antakse ka neile võimalus lõpetama investering lõpule viia. Eelnõu § 1 tagasiulatuva rakendamine toob kehtiva õiguse normidega võrreldes kaasa isiku õiguste laienemise ja sellega ei rikuta õiguskindluse põhimõtet.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastatakse informatsiooniks arengukava seirekomisjoni liikmetele. Eelnõu on koostatud koostöös PRIA-ga.

(allkirjastatud digitaalselt)
Illar Lemetti
Kantsler